

Rotganzen op de Oosterschelde

Roger Springael

Rotganzen, 'De Bol', Texel. maart 1978

Foto: Frits van Daalen.

Sinds vele jaren zouden een 500-tal Rotganzen overzomeren op de Oosterschelde. Volgens een heersende mening zijn dit jonge, nog niet paarrijpe, vogels die nog niet deelnemen aan het voortplantingsproces.

Het wegtrekken der Rotganzen in de eerste dagen van mei, is volgens mij wel degelijk het teken dat het hier geen echte overzomeraars betreft, maar wel degelijk broedvogels van noordelijke streken. Het verzamelen der groepen en de afstand die ze daarbij moeten afleggen naar hun broedgebied valt samen met het tijdstip dat in de noordelijke gebieden de lente haar intrede doet. Veel tijd hebben deze ganzen niet, immers de lente en zomerperiode in de noordelijke gebieden is maar kort, zeer kort als men het relatief lang broedproces van ganzen en de relatief lange jongerenzorg in het algemeen in aanmerking neemt.

Daarom ook zal de paarvorming ook reeds in het overwinteringsgebied plaatsvinden, immers waar de tijd zo krap gemeten is om een gelukt broedproces te volbrengen is er geen tijd over om de soms ingewikkelde en tijdrovende paarvorming in het broedgebied te laten verlopen. Voor de Rotganzen en ook voor andere noordelijke broedvogels zien wij meestal een laattijdig vertrek naar het noorden en een vrij spoedige terugkeer naar de zuidelijk gelegen winterkwartieren.

Deze 500 Rotganzen op de Oosterschelde maken dus een belangrijk gedeelte uit van de totale broedpopulatie. Ze zouden in geval van bejaging een zeer kwetsbaar object uitmaken, waarbij het hele bestaan van de soort wel eens in het gedrang zou kunnen komen.

Gelukkig heb ik nooit stroperspraktijken of aanslagen op deze groep waargenomen. De enige dreiging komt veeleer van het steeds drukker wordende, gevaarlijke scheepsverkeer sinds de openstelling van het Schel-

de-Rijnkanaal. Een lekke boot ingevolge een ongeval, kan voldoende chemische stoffen in de Oosterschelde lozen om de hele flora en fauna voor vele jaren, mogelijk zelfs voor goed te vernietigen. Enkele malen zijn we daar al op miraculeuze wijze aan ontsnapt.

Van de wal af zijn de ganzen meestal moeilijk waar te nemen, gewoonlijk verblijven zij midden op de stroom, waar ze voedsel zoeken op de vele zandbanken die bij eb bloot komen. De meeste van die banken liggen 4 à 5 km van de wal. Bij vloed als de banken onder water komen, zoeken ze het meer in de richting van de wal. Ik kan ze daar moeilijk volgen wegens de diepgang van mijn boot, en de vele verraderlijke ondiepten.

Herhaalde malen heb ik kunnen vaststellen dat de paartjes in de groep reeds gevormd zijn. De gehechtheid aan elkaar is zeer groot. Toen ik op een zeker ogenblik een paartje Rotganzen zag, dat steeds min of meer afgescheiden van de groep voedsel

zocht, en niet deelnam aan de korte vluchten die de groep af en toe maakte, besloot ik tot een nader onderzoek. Bij de nadering van mijn boot ging de hele vlucht op de vleugels. Het bedoelde paar niet, zij zwommen weg, het wat grotere wijfje voorop. Het mannetje kon niet vliegen. Dit bleek toen ik met tamelijk grote snelheid op hen toe vaarde, het wijfje vloog enkele malen een paar meter op en zette haar onfortuinlijke partner aan tot grotere speed. Ik naderde tot enkele meters, maar het wijfje weigerde zich in veiligheid te brengen zonder haar gekwetste partner. Verscheidene weken kon ik dit paar gadeslaan, zij trachtten de beweging van de groep steeds te volgen, maar het mannetje moest alle verplaatsingen steeds zwemmend maken, het wijfje dat perfect vliegen kon, week niet van zijn zijde. Deze groep Rotganzen, splitste zich soms in kleinere groepen van 50 tot 150 stuks, maar einde april- begin mei verzamelen ze zich tot een grote groep en trekken hier weg. Begin mei 1976 was de groep aangegroeid tot 1500 exemplaren, zo veel zag ik er nooit,

• Roger Springael, J. Hendrickxstraat 83, 2120 Schoten, België.

vermoedelijk was de groep versterkt door Rotganzen die uit andere gebieden afkomstig waren.

Bovendien had ik nog een gekke ervaring met deze Rotganzen. Mijn boot lag voor anker midden op de stroom, en ik hield me in de kajuit op, toen ik een luid 'rot-rot-rot' uit vele kelen en een flink geruis van vleugels hoorde. De hele troep ganzen moest zich zowat boven mijn boot bevinden en dan nog op lage hoogte. Nieuwsgierig stapte ik uit de kajuit. Mijn onverwachte verschijning deed de ganzen erg schrikken. Om het gevaar beter en sneller te kunnen ontvluchten, ontlastten ze zich gezamenlijk, een oerverdovend gekletter op de boot en in het water rondom, deed me halsoverkop de kajuit invluchten. Dit bombardement was zo verrassend en accuraat dat ik er sprakeloos bij bleef. Mijn vriend, Raf Corneillie, die de overal uiteengespatte groene brij over de boot met verwonderde ogen aanschouwde stond er eveneens sprakeloos bij, toen barstte hij los "Dit zijn nou eens echte rot ganzen".

Winteropname aan de kust, 16 januari 1979.

Foto: Fred Hess.

